

ΜΑΓΔΑΛΗΝΗ Ν. ΧΑΡΔΑ

Οικονομολόγος – Ερευνήτρια - Μελετήτρια, Πανεπιστήμιο Πατρών

Η σινορωσική αμυντική προσέγγιση στο νέο γεωπολιτικό περιβάλλον των μεταβαλλόμενων ισορροπιών

Κατά την πρώτη πενταετία του νέου μονοπολικού διεθνούς συστήματος (1992-1997), η Κίνα και η Ρωσία έθεσαν τα θεμέλια αυτού που οι αναλυτές εκλάμβαναν ως αντίβαρο στην αμερικανική μονοκρατορία. Τον Σεπτέμβριο του 1994, ο τότε κινέζος πρόεδρος Τζιανγκ Ζεμίν και ο ρώσος πρόεδρος Μπορίς Γέλτσιν υπέγραψαν τη σινορωσική κοινή δήλωση εγκαινιάζοντας την έναρξη μιας "εποικοδομητικής εταιρικής σχέσης" η οποία, το 1996, αναβαθμίστηκε σε "συνεργασία στρατηγικού συντονισμού". Το επόμενο έτος, οι δύο χώρες υπέγραψαν τη Διακήρυξη για το πολυπολικό μέλλον του κόσμου, σύμφωνα με την οποία "καμία χώρα δεν πρέπει να επιδιώκει την ηγεμονία, να ασκεί πολιτική ισχύος ή να μονοπωλεί τις διεθνείς υποθέσεις" και παράλληλα δινόταν έμφαση στην ανάγκη να "εγκαθιδρυθεί μια νέα διεθνής τάξη". Οι εξελίξεις αυτές έπεισαν τους ειδικούς για τη δυνατότητα ουσιαστικής σύγκλισης στην προσπάθεια προάσπισης των ζωτικών συμφερόντων των δύο χωρών καθώς και για την προοπτική μιας στρατιωτικής συμμαχίας.

Ωστόσο, στα χρόνια που ακολούθησαν, η αυξανόμενη συνεργασία μεταξύ Μόσχας και Πεκίνου δεν μεταφράστηκε ποτέ σε μια ξεκάθαρη ευθυγράμμιση θέσεων και προτεραιοτήτων, ούτε σε μια δεσμευτική στρατιωτική συμμαχία. Προκειμένου να προσδιοριστούν οι λόγοι που εμπόδισαν την σύσφιξη και εμβάθυνση των ρωσοκινεζικών σχέσεων μέχρι του σημείου υπογραφής μιας στρατιωτικής συμμαχίας, θα πρέπει πρώτα να διακριθούν οι δύο κύριες ομάδες εμποδίων, με πρώτη τις αποκλίσεις των προτεραιοτήτων σε ορισμένα καίρια διεθνή ζητήματα και με δεύτερη τις πραγματικά σοβαρές διαφορές σε συγκεκριμένα θέματα στρατηγικής και ασφάλειας καθώς και γεωπολιτικού προσανατολισμού.

Η σχέση Ρωσίας - Κίνας, κυρίως λόγω του μεγέθους της δεύτερης, της δυσαρέσκειας που τροφοδοτείται από την στάση της ηγεσίας των ΗΠΑ και της ολοένα και περισσότερο στρατηγικής ευθυγράμμισης των δύο χωρών, αποτελεί ενδεχομένως τον κύριο παράγοντα αλλαγής του σημερινού μονοπολικού διεθνούς συστήματος σε ένα σύστημα διαφορετικής πολικότητας.

Οι πολιτικοί αναλυτές συμφωνούν, σχεδόν ομόφωνα, πως Μόσχα και Πεκίνο έχουν αυξήσει σημαντικά τη συνεργασία τους σε όλους τους τομείς των *high and low politics*, όπως η ασφάλεια, η άμυνα, η οικονομία, το εμπόριο, ο πολιτισμός και η έρευνα. Ωστόσο, δεν έχει επιτευχθεί τόσο μεγάλη συναίνεση σχετικά με το ποιά θα πρέπει να θεωρηθεί ως σημείο χρονικής καμπής στις διμερείς τους σχέσεις ή αν πράγματι υπάρχει ένα τέτοιο σημείο καμπής. Αν και κάποιοι αναλυτές προσδιορίζουν ως σημείο καμπής το έτος 2014 και κάποιοι άλλοι γενικότερα την πενταετία 2012-2017 ως την περίοδο κατά την οποία Κίνα και Ρωσία άρχισαν να εμβαθύνουν τις σχέσεις τους, οι πολιτικοί επιστήμονες Μ. Parageorgiou και Α. Vysotskaya υποστηρίζουν ότι η διμερής συνεργασία γνώρισε μια σταδιακή και σταθερή εντατικοποίηση από το 1997, η οποία όμως δεν επιτρέπει να προσδιοριστεί ως πραγματική χρονολογική καμπή.

Σε κάθε περίπτωση, δεν μπορεί να αμφισβητηθεί το γεγονός ότι κατά τις τελευταίες δεκαετίες, η συνεργασία Κίνας - Ρωσίας έχει ενισχυθεί σημαντικά σε πολλούς τομείς. Οι προαναφερθείσες Μ. Parageorgiou και Α. Vysotskaya, σε επιστημονική εργασία που δημοσιεύθηκε το 2023, συμπεραίνουν ότι, ομαδοποιώντας τους τομείς σε οικονομικούς, στρατιωτικούς και πολιτικούς και συγκρίνοντας την πρώτη μεταψυχροπολεμική περίοδο με την περίοδο 2016-2019, η σινορωσική συνεργασία έχει αυξηθεί σε απόλυτες τιμές σε όλους τους τομείς, αν και εμφανίζεται διαφορετική πορεία ανάπτυξης σε σχέση με την χρονική εξέλιξη.

Στα τελευταία τριάντα χρόνια, μέχρι την έναρξη της ρωσικής επιχείρησης στην Ουκρανία, η ρωσο-κινεζικές σχέσεις χαρακτηρίζονταν από ένα επίπεδο αξιοσημείωτης ανάπτυξης, παρόλο που αυτές οι σχέσεις δεν είχαν μετουσιωθεί σε μια πραγματική στρατιωτική συμμαχία. Σύμφωνα με τους ορισμούς που δίνονται από το project ATOP (*Alliance Treaty Obligations and Provisions*), ένα από τα σημαντικότερα ποσοτικά projects σχετικά με τις συμμαχίες και τα αμυντικά σύμφωνα που υπεγράφησαν από όλες τις χώρες του κόσμου μεταξύ 1815 και 2018, οι συμμαχίες μπορούν να νοηθούν ως «γραπτές συμφωνίες υπογεγραμμένες από επίσημους εκπροσώπους τουλάχιστον

δύο ανεξάρτητων κρατών, οι οποίες περιλαμβάνουν την υπόσχεση να βοηθήσουν άμεσα τον εταίρο σε περίπτωση στρατιωτικής σύγκρουσης, να παραμείνουν ουδέτεροι σε περίπτωση σύγκρουσης, να απέχουν από στρατιωτική σύγκρουση μεταξύ τους, να διαβουλεύονται ή να συνεργάζονται σε περίπτωση διεθνών κρίσεων που δημιουργούν κίνδυνο στρατιωτικής σύγκρουσης». Κάποιοι ερευνητές εξειδικεύουν την τυπολογία των συμμαχιών σε αμυντικές συμφωνίες, επιθετικές συμφωνίες, συμφωνίες ουδετερότητας, σύμφωνα μη επίθεσης και σύμφωνα διμερών διαβουλεύσεων ή μνημόνια συναντίληψης διμερών πολιτικών διαβουλεύσεων. Οι αμυντικές, επιθετικές και αμυντικο-επιθετικές συμφωνίες (δηλαδή οι συμφωνίες που περιλαμβάνουν και τις δύο δράσεις) αποτελούν το πιο υψηλό επίπεδο εγγύησης και προσδίδουν μεγαλύτερη ισχύ στις σχέσεις ασφάλειας μεταξύ δύο ή περισσότερων κρατών, επειδή υποχρεώνουν όλα τα μέλη της συμμαχίας να παρέχουν ενεργή στρατιωτική υποστήριξη σε έναν σύμμαχο, ενώ η δέσμευση για ουδετερότητα κατατάσσεται σε χαμηλότερο επίπεδο συνεργασίας καθώς δεν συνεπάγεται την υποχρέωση επέμβασης σε περίπτωση σύγκρουσης μεταξύ του εταίρου και ενός τρίτου μέρους. Οι υπόλοιποι δύο τύποι συμφωνιών, δηλαδή μη επίθεσης και διαβούλευσης, δεν συνεπάγονται ενεργή στρατιωτική υποστήριξη, αλλά περιλαμβάνουν μόνο την δέσμευση για τη διατήρηση της ειρήνης μεταξύ των μελών της συμμαχίας, στην πρώτη περίπτωση και για διαβούλευση σε περίπτωση κρίσης, στη δεύτερη. Εστιάζοντας στην περίοδο 1992-2018, προκύπτει ότι η Μόσχα και το Πεκίνο έχουν υπογράψει συμφωνίες που όλες ανήκουν στους τύπους «σύμφωνο μη επίθεσης» και «σύμφωνο διαβούλευσης». Πρόκειται ιδίως για την Ομάδα της Σαγκάης (ή Ομάδα των Πέντε) που ιδρύθηκε το 1996 στη Σαγκάη από τους αρχηγούς κρατών του Καζακιστάν, της Κίνας, της Κιργιζίας, του Τατζικιστάν και της Ρωσίας, όπου το 2001, αφού εντάχθηκε και το Ουζμπεκιστάν, έλαβε την μορφή Οργανισμού (*Shanghai Cooperation Organization*) και για το ρωσοκινεζικό σύμφωνο φιλίας του Ιουλίου του ίδιου έτους, το οποίο ανανεώθηκε είκοσι χρόνια αργότερα για ακόμα μία πενταετία, αρχής γενομένης από τον Φεβρουάριο του 2022. Παρά τη φρασεολογία που χρησιμοποιήθηκε για να περιγραφεί αυτή η νέα σχέση, όπως για παράδειγμα «ολοκληρωμένη στρατηγική εταιρική σχέση για μια νέα εποχή», «φιλία χωρίς όρια», την περίοδο 2019-2022 οι δύο χώρες δεν συμφώνησαν και βέβαια δεν ανέλαβαν κανενός είδους δέσμευση για την υπογραφή συμφώνου στρατιωτικής αμοιβαίας υποστήριξης. Βέβαια, συνεχίζουν να υφίστανται και άλλοι παράγοντες σοβαρών αντιθέσεων μεταξύ Μόσχας και Πεκίνου οι οποίοι συνέβαλαν στην μη επίτευξη συμμαχίας με την στενή έννοια του όρου, όπως είναι οι συννοριακές διαφορές, η συνεχής ροή κινέζων μεταναστών προς τη Σιβηρία καθώς και η προοδευτική πολιτική και οικονομική διείσδυση της Κίνας στις πρώην σοβιετικές δημοκρατίες της Κεντρικής Ασίας και του Καυκάσου.

Το τέλος του Ψυχρού Πολέμου που συνοδεύτηκε από την κατάρρευση της Σοβιετικής Ένωσης, έφερε τις Ηνωμένες Πολιτείες στην πρωτοκαθεδρία του διεθνούς συστήματος. Μπροστά σε αυτή την νέα πραγματικότητα, το 1993, η τότε κυβέρνηση Μπούς περιέγραψε το δίλημμα των διαθέσιμων αμερικανικών επιλογών ως εξής: "μπορούμε να επιλέξουμε ή να οδηγήσουμε τον κόσμο στους πιο ιστορικούς μετασχηματισμούς ή μπορούμε να επιλέξουμε, όπως έχουμε ήδη κάνει στις αρχές αυτού του αιώνα, να πισωγυρίσουμε, να εγκαταλείψουμε τον παγκόσμιο ηγετικό μας ρόλο και να αποδεχθούμε τα όποια αποτελέσματα μπορεί να προκύψουν". Προφανώς, από τη στιγμή που οι ΗΠΑ βρέθηκαν ουσιαστικά χωρίς στρατηγικό αντίπαλο, η επιλογή τους κατευθύνθηκε "αυτόματα" προς την πρώτη εκδοχή, οπότε Λευκός Οίκος και Πεντάγωνο ανέλαβαν να καθορίσουν άμεσα τις βασικές αρχές νομιμοποίησης της νέας τάξης πραγμάτων που σχεδίαζαν να επιβάλουν στον πλανήτη, καθώς και να αναδιαρθρώσουν τις σχέσεις μεταξύ των τότε ισχυρών περιφερειακών δυνάμεων. Σε αυτές περιλαμβάνονταν χώρες με συμφέροντα μη ταυτιζόμενα οπωσδήποτε με εκείνα των Ηνωμένων Πολιτειών ή χώρες δυνητικά προσανατολισμένες στον επαναπροσδιορισμό των ισορροπιών που προέκυψαν με το τέλος του Ψυχρού Πολέμου.

Σύμφωνα με άρθρο των Chin, Skinner και Yoo (*Understanding National Security Strategies Through Time*) που δημοσιεύτηκε το φθινόπωρο του 2023 στο *Texas National Security Review*, εκείνη την εποχή οι Ηνωμένες Πολιτείες έπρεπε να επιλύσουν το στρατηγικό γρίφο σχετικά με τον τρόπο δέσμευσης και εμπλοκής της νεοσύστατης Ρωσικής Ομοσπονδίας και της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας στη νέα τάξη πραγμάτων. Κατά τους αμερικανικούς στρατηγικούς σχεδιασμούς, η μεν Ρωσία, μαζί με τις πρώην σοσιαλιστικές χώρες και συμμάχους της ΕΣΣΔ – υπό την καθοδήγηση του Λευκού Οίκου - θα έπρεπε να πλοηγηθεί προς μια δημοκρατία δυτικού

τύπου και με οικονομία ελεύθερης αγοράς, η δε Κίνα, έχοντας χάσει πλέον τον παραδοσιακό ρόλο ισορροπίας που ασκούσε στις αμερικανοσοβιετικές σχέσεις, θα έπρεπε να ενσωματωθεί στο δίκτυο των παγκόσμιων και περιφερειακών οικονομικών θεσμών και θεσμών ασφαλείας, συμμετέχοντας παράλληλα σε ένα νέο πολιτικό και στρατιωτικό δίκτυο ασφαλείας με κέντρο την Ιαπωνία και τους άλλους ασιατικούς συμμάχους των ΗΠΑ.

Στον Λευκό Οίκο επικρατούσε λοιπόν η άποψη ότι οι πολιτικές και οικονομικές αλλαγές στην Κίνα, με προσανατολισμό μια δημοκρατία δυτικού τύπου με οικονομία ελεύθερης αγοράς, θα ήταν αναπόφευκτες και ότι η συμμετοχή της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας στους περιφερειακούς μηχανισμούς ασφαλείας θα ήταν απαραίτητη για να διασφαλιστεί ότι το Πεκίνο, ποτέ στο μέλλον δεν θα καθίστατο ικανό να αποτελέσει στρατηγική απειλή για τις ΗΠΑ. Με γνώμονα αυτή την άποψη, κατά τη δεκαετία του 1990, η κυβέρνηση Κλίντον προσέφερε στην Κίνα ελκυστικές προοπτικές εμπορικών συμφωνιών και διεθνούς πολιτικής ενσωμάτωσης ενώ, αντίθετα, η Ρωσία είχε ελάχιστα να διαθέσει, μη δυνάμενη να ικανοποιήσει την αδηφάγο ανάπτυξη της Κίνας καθώς εκείνη την περίοδο η Ρωσική Ομοσπονδία καλούνταν να αντιμετωπίσει, εν καιρώ ειρήνης, την πιο βαθιά πολιτική, κοινωνική και οικονομική κρίση του 20^{ου} αιώνα. Στις αρχές της δεκαετίας του 2000, οι διαφορές μεταξύ Μόσχας και Πεκίνου στην ερμηνεία και αντιμετώπιση των παγκόσμιων γεωπολιτικών εξελίξεων ήταν πλέον εμφανείς. Αν και η Κίνα φαινόταν ότι θα απολάμβανε μια συνεχή ανάπτυξη, η Ρωσία φαινόταν να οδεύει προς την παρακμή. Αυτή η δυναμική, την οποία ο Robert Gilpin ορίζει ως «διαφορική αύξηση ισχύος», θα οδηγούσε με μαθηματική ακρίβεια στην μεγέθυνση του χάσματος μεταξύ των δύο χωρών. Εκείνη την χρονική περίοδο, η Μόσχα είχε πάψει να στρέφει το βλέμμα της στην Ανατολή ενώ, αντίθετα, επιδείκνυε το μέγιστο ενδιαφέρον για την βελτίωση και ανάπτυξη των σχέσεών της με τη Δύση και ιδίως με τις ΗΠΑ. Προς επιβεβαίωση, αρκεί κανείς να ανατρέξει στις διαφορετικές αντιδράσεις του Πεκίνου και της Μόσχας απέναντι στον μνημειώδη πόλεμο κατά της τρομοκρατίας που ξεκίνησε η κυβέρνηση Μπους. Δηλαδή, ενώ το Πεκίνο είχε υιοθετήσει μία στάση “κριτικής αποστασιοποίησης”, η Μόσχα, προκειμένου να πετύχει την εδραίωση φιλικών σχέσεων με τις ΗΠΑ, επεδίωξε “πάση θυσία” να συνεργαστεί σε όλα τα θέματα καταπολέμησης της τρομοκρατίας. Κατά συνέπεια, σε αυτή τη φάση, οι μέχρι τότε καλές σινορωσικές σχέσεις άρχισαν γρήγορα να διαταράσσονται. Στη συνέχεια, η Ρωσία προχώρησε σε νέες υποχωρήσεις και δεσμεύσεις στο πλαίσιο της νέας φιλοδυτικής και ουσιαστικά φιλοαμερικανικής τάσης στην εξωτερική της πολιτική, με αποκορύφωμα την αποδοχή από τη Μόσχα, τον Δεκέμβριο του 2001, της μονομερούς αποχώρησης των ΗΠΑ από την συνθήκη ABM (*Anti-Ballistic Missile Treaty*) που είχε υπογραφεί το 1972 και αποτελούσε τον ακρογωνιαίο λίθο της μεταψυχροπολεμικής αμυντικής ισορροπίας. Τον Απρίλιο του 2002, ακολούθησε η υπογραφή της Συνθήκης για την μείωση των Στρατηγικών Επιθετικών Όπλων (*SORT*) και σαν να μην έφτανε αυτό, ένα μήνα αργότερα, η Μόσχα συμφώνησε στην ίδρυση του Συμβουλίου Ρωσίας – NATO, γεγονός που προκάλεσε και νέα επιδείνωση στη σχέση της με το Πεκίνο.

Η Ρωσία άρχισε να αντιλαμβάνεται την απειλή για τα εθνικά της συμφέροντα από την πρώτη πενταετία της νέας χιλιετηρίδας, με το ξέσπασμα των λεγόμενων έγχρωμων επαναστάσεων σε Γεωργία (2003) και Ουκρανία (2014) που πυροδότησαν στη συνέχεια τους πολέμους στον Καύκασο (2008) και, από το 2014, στην Ουκρανία, ενώ η Κίνα διατήρησε μέχρι το 2017 μια ουσιαστικά ουδέτερη στάση αναφορικά με την παρουσία των ΗΠΑ στην Ασία, συνδυάζοντας πιο ανταγωνιστικά στοιχεία με όρους οικονομικής, εμπορικής και χρηματοπιστωτικής ολοκλήρωσης, καθώς και προσπάθειες συνεργασίας όπως, για παράδειγμα, η κινεζική πρόταση για τη σύσταση ομάδας G-2 (ΗΠΑ - Κίνα) προκειμένου να αντιμετωπίζονται ζητήματα υψηλού κινδύνου για την παγκόσμια ασφάλεια.

Είναι γεγονός ότι μέχρι σήμερα η Κίνα έχει καταφέρει να αποφύγει την εμπλοκή της σε μια συμμαχία *stricto sensu* με τη Ρωσία, παραμένοντας προσηλωμένη σε πολιτικές *soft power* και διατηρώντας την διαχρονικά αδέσμευτη θέση της σε σχέση, κυρίως, με τις πρώην χώρες του Τρίτου Κόσμου. Αυτό συμβαίνει επειδή το Πεκίνο θεωρεί ότι σχηματίζοντας συμμαχίες, τα κράτη του Παγκόσμιου Νότου θα μπορούσαν να εκλάβουν την Κίνα ως ηγεμονική δύναμη και στη συνέχεια θα μπορούσαν να αποσύρουν την υποστήριξή τους σε βασικά κινεζικά συμφέροντα.

Γεγονός επίσης αδιαμφισβήτητο είναι ότι οι περιφερειακές συμμαχίες σε ένα πολυπολικό πλαίσιο γίνονται όλο και πιο κρίσιμες στη διαμόρφωση του παγκόσμιου πολιτικού τοπίου. Καθώς ο κόσμος μετατοπίζεται σε μια πολυπολική τάξη που χαρακτηρίζεται από την άνοδο διαφόρων

κέντρων ισχύος, οι περιφερειακές συμμαχίες έχουν αποκτήσει ένα νέο επίπεδο σημασίας, λειτουργώντας ως δομικά στοιχεία των διεθνών σχέσεων και ασκώντας βαθιά επιρροή στη γεωπολιτική. Οι συμμαχίες που δημιουργούνται μεταξύ γειτονικών ή γεωγραφικά κοντινών χωρών, διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο στην εξισορρόπηση της δυναμικής ισχύος, στην οικονομική συνεργασία και στα μέτρα περιφερειακής ασφάλειας. Η ρευστότητα και η πολυπλοκότητα αυτής της νέας παγκόσμιας τάξης έχει δημιουργήσει διαφορετικές προοπτικές και στρατηγικές μεταξύ των κρατών, οδηγώντας σε μια δυναμική μεταβολή των συμμαχιών, με κάθε περιοχή να προσαρμόζεται στο μεταβαλλόμενο γεωπολιτικό περιβάλλον με μοναδικούς τρόπους.

Όμως, τα τελευταία χρόνια αρκετοί αναλυτές, κυρίως σε Κίνα και Ρωσία, υποστηρίζουν ότι η απουσία μιας σινορωσικής συμμαχίας αποτελεί θεμελιώδη αδυναμία τους μπροστά στις ακολουθούμενες πολιτικές της Ουάσινγκτον και της Ε.Ε. που σχετίζονται, ως επί το πλείστον, με την πρόσφατη ένταξη της Σουηδίας και της Φιλανδίας στο ΝΑΤΟ, την στάση τους στην Μέση Ανατολή και στην Ερυθρά Θάλασσα, την συνεχή υποστήριξη στο Ισραήλ στον πόλεμο στη Γάζα, την οικονομική και στρατιωτική στήριξη της Ουκρανίας, την κρίση στην Ταϊβάν, κρίση που επιδεινώθηκε μετά την επίσκεψη της Νάνσι Πελόζι το καλοκαίρι του 2022 και γι' αυτό οι ΗΠΑ κατηγορούνται ότι πλέον ακολουθούν πολιτικές που οδηγούν στην αθέτηση της δέσμευσής τους που απορρέει από το ψήφισμα 2758 της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ, θέτοντας σε αμφισβήτηση την αρχή της *Μίας Κίνας*. Εξ άλλου, Μόσχα και Πεκίνο θεωρούν ότι η δημιουργία ενός σινορωσικού αμυντικού άξονα ίσως είναι αναπόφευκτη, ακόμα και στο άμεσο μέλλον, εξ αιτίας των ραγδαίως νέων διαμορφούμενων γεωπολιτικών συνθηκών σε Καύκασο και Κεντρική Ασία, την επιβολή όλο και περισσότερων οικονομικών κυρώσεων από ΗΠΑ, Ε.Ε. και άλλες "συμπλέουσες" χώρες σε βάρος της Κίνας και της Ρωσίας, την αυξανόμενη στρατικοποίηση της Ανατολικής και Νότιας Κινεζικής Θάλασσας, σε συνδυασμό βέβαια με την επέκταση του ΝΑΤΟ όλο και πιο ανατολικά. Σχετικά με αυτό το ζήτημα, δηλαδή τις προοπτικές επέκτασης του ΝΑΤΟ σε Ασία και Ειρηνικό, δεν θα πρέπει να διαφύγει της προσοχής το άρθρο με τίτλο *"Ξεχάστε ένα ασιατικό ΝΑΤΟ - οι σύμμαχοι του Ειρηνικού θα μπορούσαν να ενταχθούν στο πραγματικό ΝΑΤΟ"* που δημοσιεύθηκε στο Bloomberg στις 8 Απριλίου 2024 (*Forget an 'Asian NATO' – Pacific Allies Could Join the Real One*) και υποστήριζε ότι το ΝΑΤΟ θα μπορούσε να επεκταθεί και να συμπεριλάβει τη Νότια Κορέα, την Ιαπωνία, την Αυστραλία, τη Νέα Ζηλανδία καθώς και άλλες χώρες.

Οι απειλές για τη Ρωσία και την Κίνα στην περιοχή της Ανατολικής Ασίας και του Ειρηνικού παρουσιάζονται οξυμένες επειδή υπάρχει μόνο το αμερικανικό σύστημα ασφαλείας το οποίο είναι κτισμένο στα συμμαχικά θεμέλια των τελευταίων πενήντα χρόνων βάσει των διμερών συνθηκών των ΗΠΑ με την Ιαπωνία, τη Νότια Κορέα, τις Φιλιππίνες και συμπληρώνεται από την σημερινή μορφή του ΑUKUS (ΗΠΑ, Ηνωμένο Βασίλειο, Αυστραλία) και τις αποφάσεις της τριμερούς διάσκεψης ΗΠΑ, Ιαπωνίας και Ν. Κορέας για την ασφάλεια που πραγματοποιήθηκε στο Camp-David τον Αύγουστο του 2023. Το κύριο χαρακτηριστικό αυτού του συστήματος είναι η στρατηγική της ταυτόχρονης «τριπλής στόχευσης» κατά της Κίνας, της Ρωσίας και της Βόρειας Κορέας, η εκδίωξή τους, με άλλα λόγια, από τις ζώνες ασφαλείας Ασίας - Ειρηνικού και η πλήρης κυριαρχία των ΗΠΑ σε αυτή την περιοχή του κόσμου στην οποία συνυπάρχουν, υποθετικά, έξι προσωρινές ζώνες σύγκρουσης όπως είναι η Ταϊβάν και τα παράκτια ύδατα, η Θάλασσα της Νότιας Κίνας και η ζώνη των αμφισβητούμενων νησιών του αρχιπελάγους Spratly, η Κορεατική χερσόνησος και ο 38^{ος} παράλληλος της αποστρατιωτικοποιημένης ζώνης, η Θάλασσα της Ανατολικής Κίνας και η ζώνη των αμφισβητούμενων νησιών Diao Yu Tai/Senkaku, το Στενό της Μάλακα και τα νότια νησιά του συμπλέγματος Κουρίλες. Η σημερινή κατάσταση και οι αυξανόμενες προκλήσεις δημιουργούν τις αντικειμενικές συνθήκες ώστε τα τρία κράτη να επισπεύδουν τη δημιουργία της δικής τους εναλλακτικής δομής περιφερειακής ασφάλειας η οποία αρχίζει να διαμορφώνεται, αν και σε διαφορετικές βάσεις στρατιωτικής και στρατηγικής θεσμοθέτησης, χωρίς ωστόσο να προβάλλει ως λιγότερο αποτελεσματική και ισχυρή όσον αφορά στην μελλοντική εξουδετέρωση των εξωτερικών απειλών και τη διατήρηση του ζωτικού χώρου και της σφαίρας συμφερόντων τους.

Από την άλλη, ΗΠΑ, Ε.Ε. και σύμμαχοι διαθέτουν το δικό τους πολιτικοστρατιωτικό πρίσμα για να αναλύουν κινδύνους και απειλές που προέρχονται από την Ρωσία, την Κίνα και από άλλες χώρες.

Ενδεικτική της νέας κατάστασης είναι η υπογραφή Κοινού Ανακοινωθέντος, στις 16 Μαΐου 2024

στο Πεκίνο, από τους ηγέτες Σι Τζινπίνγκ και Βλαντιμίρ Πούτιν για την εμβάθυνση της “σινωρωσικής καθολικής στρατηγικής σύμπραξης”.

Ήδη, τα τελευταία χρόνια οι δύο χώρες διεξάγουν ολοένα και συχνότερα και με μεγαλύτερη ποικιλία, διμερείς και πολυμερείς στρατιωτικές ασκήσεις, πραγματοποιούν κοινές αεροπορικές περιπολίες στην περιοχή της Ασίας - Ειρηνικού, καθιερώθηκε η κινεζική συμμετοχή στις ετήσιες στρατηγικές ασκήσεις της Ρωσίας και σε ασκήσεις θέσεων διοίκησης και προσομοίωσης συνδυασμένων καθηκόντων σχετιζόμενων με την πυραυλική άμυνα. Ιδιαίτερη έμφαση, αναφορικά με την συνεργασία των ενόπλων δυνάμεων Κίνας - Ρωσίας, δόθηκε από τον κινέζο υπουργό άμυνας σε βιντεοκλήση που πραγματοποίησε με τον ρώσο ομόλογό του στις 31 Γενάρη 2024, ο οποίος, μεταξύ άλλων, προέτρεψε τους δύο στρατούς να ενισχύουν συνεχώς την πρακτική συνεργασία, να ωθούν τις στρατιωτικές σχέσεις τους σε ακόμα υψηλότερο επίπεδο και να διαδραματίσουν σημαντικότερο ρόλο στην εμβάθυνση του συνολικού στρατηγικού συντονισμού Κίνας - Ρωσίας και στη διατήρηση της παγκόσμιας ασφάλειας και σταθερότητας, ενώ ο ρώσος ομόλογός του δήλωσε ότι η Ρωσία είναι πρόθυμη να συνεργαστεί με την Κίνα για να καινοτομήσει στους τομείς και στις μεθόδους της διμερούς στρατιωτικής συνεργασίας και να οδηγηθούν οι σχέσεις των δύο χωρών και των δύο στρατών σε νέα επίπεδα.

Απέναντι στις προσπάθειες των ΗΠΑ να δημιουργήσουν μια σειρά από στρατιωτικά μπλοκ στην “μεγαπεριοχή” Ινδικού – Ειρηνικού, η Κίνα και η Ρωσία επιλέγουν, προς το παρόν, να διατηρούν μια στενή στρατηγική επικοινωνία ανωτάτου επιπέδου, να βελτιώνουν συνεχώς τον μηχανισμό της στρατιωτικής συνεργασίας και να προωθούν καινοτόμα επιχειρησιακά συστήματα στο πλαίσιο των τακτικών κοινών στρατιωτικών ασκήσεων.

Εν κατακλείδι, σε ένα καζάνι που βράζει, Ρωσία και Κίνα οδηγούμενες από τις εξελίξεις έχουν προχωρήσει σε μια πρωτόγνωρη σύσφιξη των σχέσεών τους σε όλους τους τομείς και ως απάντηση στις ασταθείς γεωπολιτικές συνθήκες, στις αυξανόμενες εντάσεις και στην απειλή ή αναμονή ξεσπάσματος ενός πιθανού πολέμου, δείχνουν ότι ήδη σφυρηλατούν ένα σινωρωσικό άξονα ο οποίος στο μέλλον εύκολα θα μπορεί να μετεξελιχθεί σε στρατηγική συμμαχία *stricto sensu*, όπως ήδη συνέβη με την πρόσφατη υπογραφή αμυντικής συμφωνίας μεταξύ Ρωσίας και Λ.Δ. Κορέας.